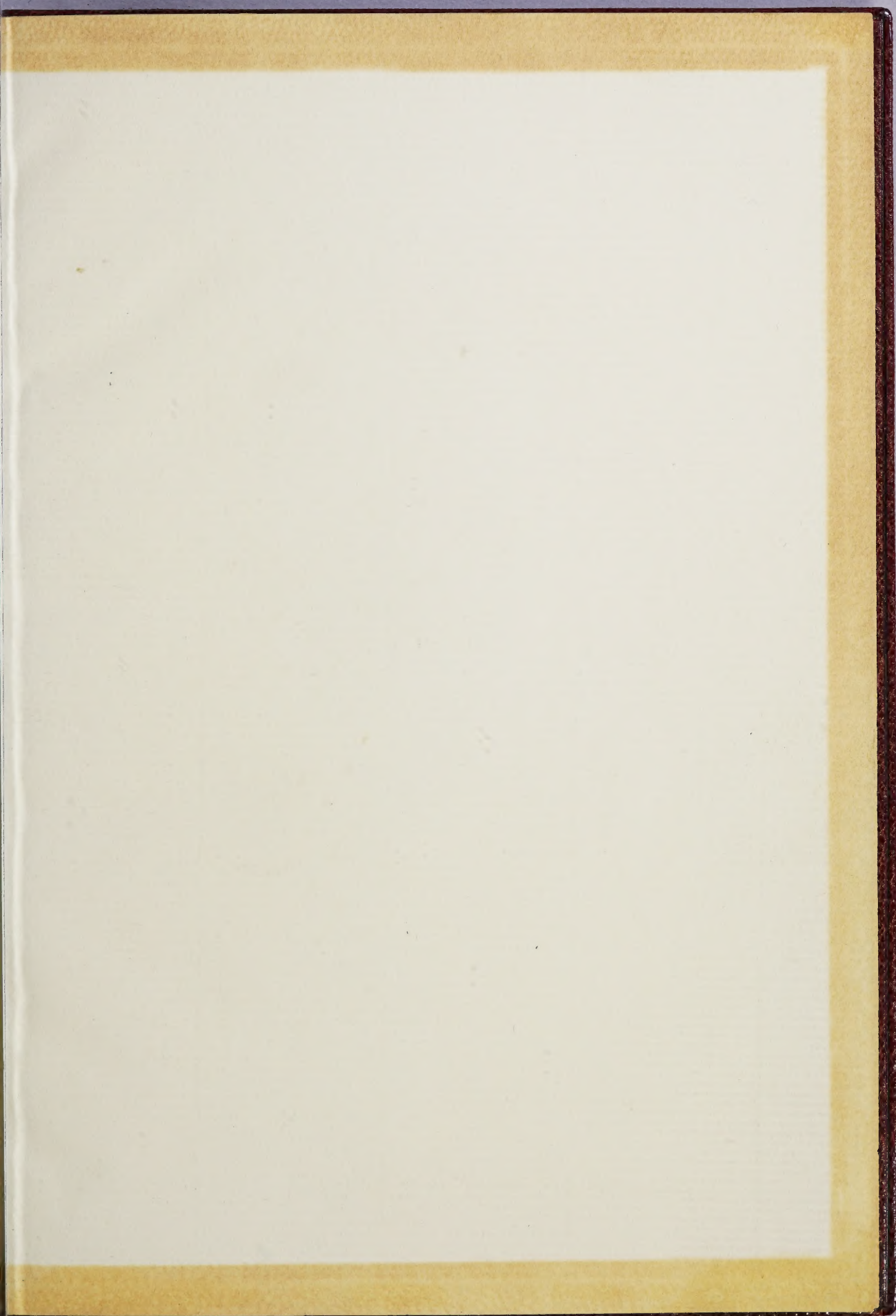
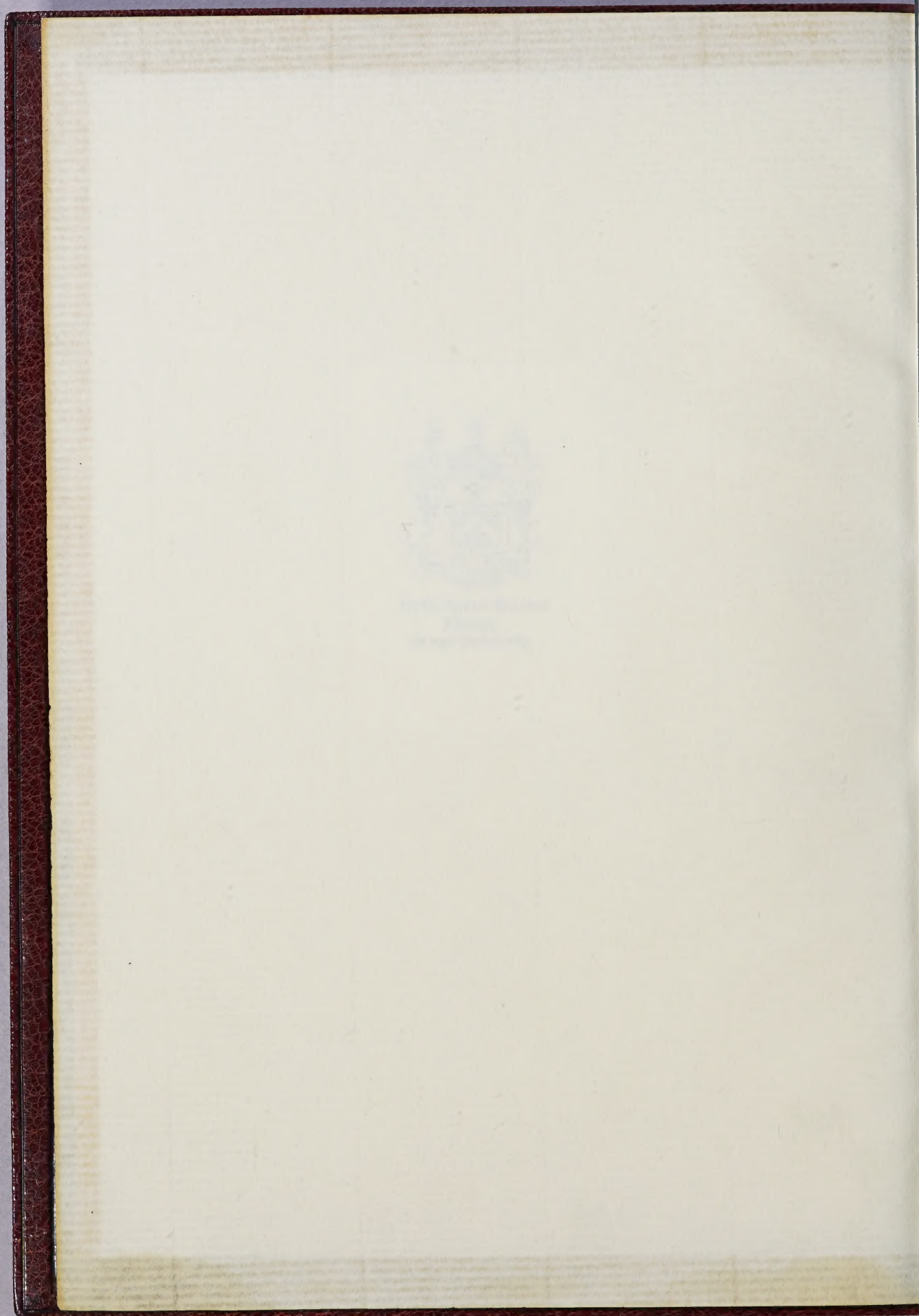

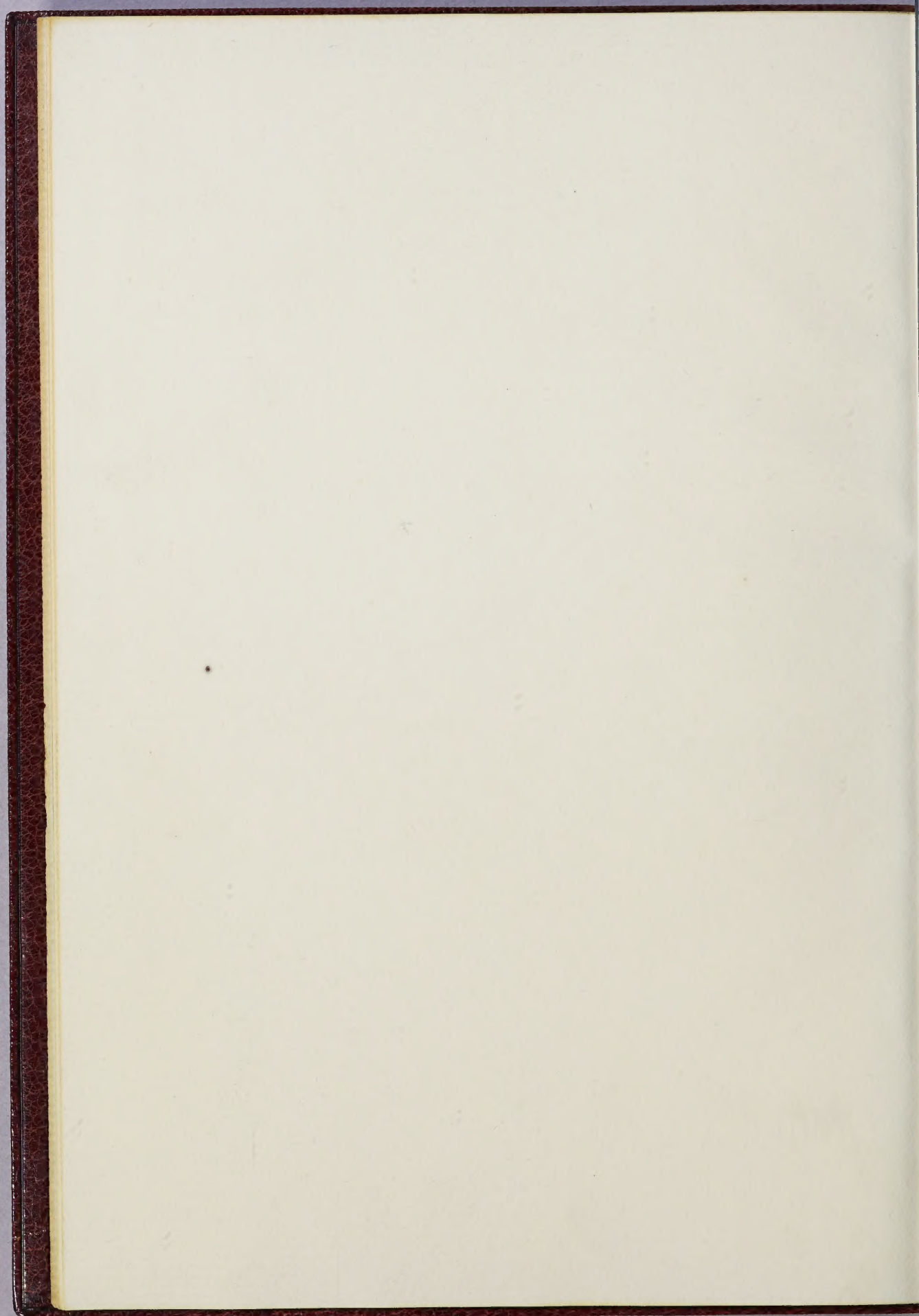

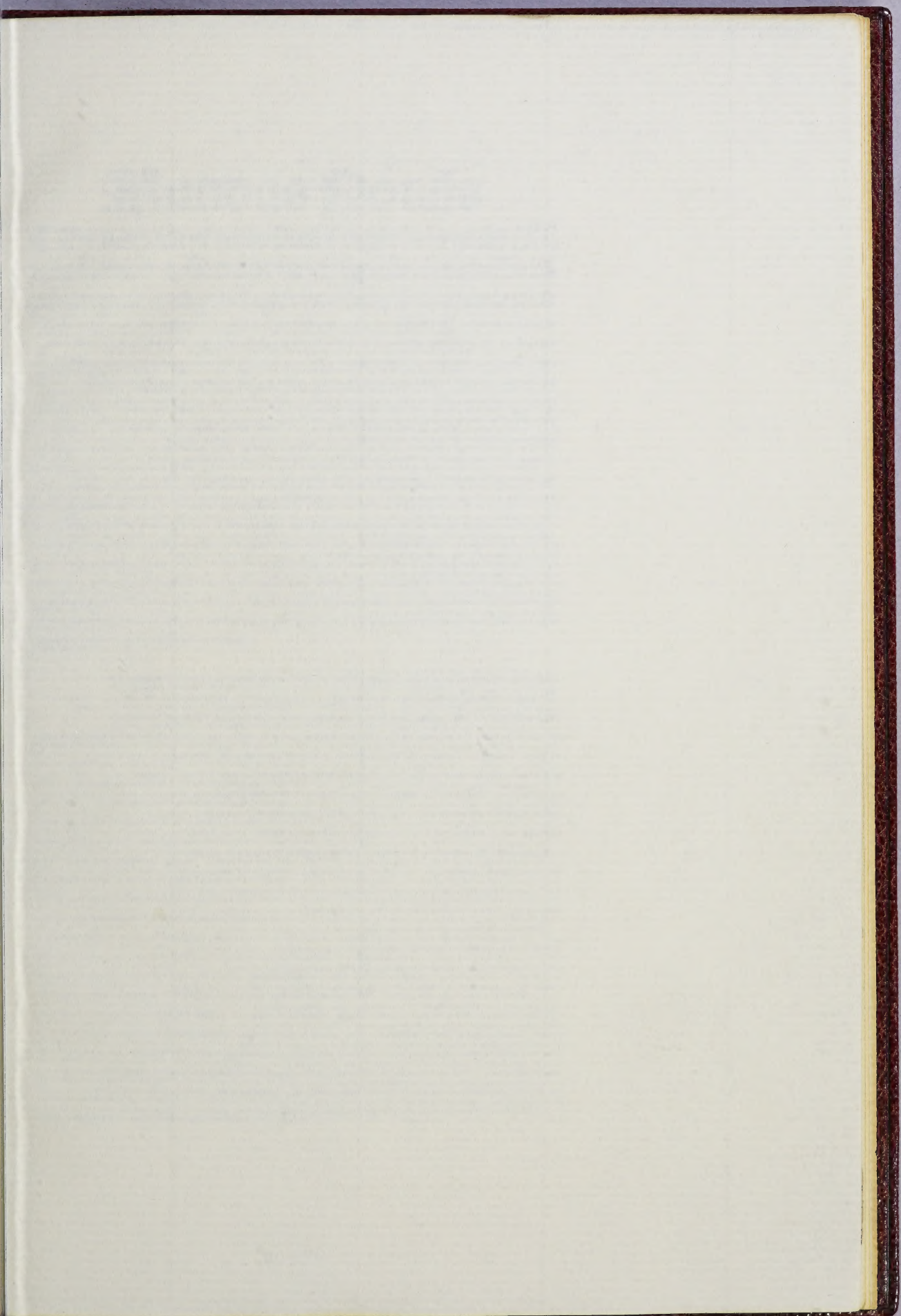

John Carter Brown
Library
Brown University

Roll 3-1/2
Sabin 97-36

Mundus Nouus

De natura et moribus et ceteris idignis gentibus
que in nouo mundo opera et impensis serenissimi
portugallie regis superioribus annis inuento

Albericus vespucius Lauretio petride medicis Salutē plurimā dicit
Superioribus diebus satis ample tibi scripsi de reditu meo ab no-
uis illis regionibus quas et classe. et impensis. et mandato istius
serenissimi portugallie regis perquesimus et inuenimus quasque
nouū mundi appellare licet Quando apud maiores nostros nulla de ip-
sis fuerit habitatio cognitio et audientibus omnibus sit nouissima res. Et cum hoc
opinionē nostrorum antiquorum excedit. cum illoz maior pars dicat ultra line-
am equinoctialem. et versus meridiem non esse continentē. sed mare tantum quod
atlantici vocant et si qui eorum continentē ibi esse affirmauerint eā esse terram
habitabilem multis rationibus negauerint Sed hanc eorum opinionē esse falsam
et veritati omnino contrariam: hec mea vltima nauigatio declarauit: cum in pri-
mis illis meridianis: continentem inuenerim. frequentioribus populis. et aia-
libus habitatis. Quam nostram Europam seu Asiam vel Africā. et in super aere
magis spatium et amens. Quam quauis alia regione a nobis cognita prout
inferius intelliges. ubi succincte et antea res capita scribemus. et res dig-
niores annotatione. et memoria que a me vel vise. vel audite in hoc nouo
mundo fuisse. vt infra patebit.

Prospere cursu quartodecimo mēsis Maii Millesimo quingen-
tesimo primo recessimus ab Olyssippo iussu et prefato rege cum
tribus nauibus ad inquirendas nouas regiones versus austrum Vi-
centi mēsis continentem nauigauimus ad meridiem Cum nauigationis or-
do talis est Nauigatio nostra fuit per insulas fortunatas. sic olim dictas
nunc autem appellantur insule magne canarie. que sunt in tercio climate. et in
primis habitati occidentis Inde per oceanum totum litus africani. et parte ethi-
opici peruenimus usque ad promontorium ethiopi. sic a ptholomeo dictum quod
nunc nostris appellatur Caput viride. et ab ethiopibus Sesegehe. et regio
illa mandinga gradibus quattuordecim intra torridam zonam a linea e-
quinoctiali versus Septentrionem quā nigris gentibus et populis habitatur
Ibi relictis viribus et necessariis nostre nauigationis et tulimus ancho-
ras et expandimus vela ventis. et nostri iter per vastissimum oceanum dirige-
tes versus antarctum pariter per occidentem infleximus per ventum qui.
Vulturus dicitur. et a die qua recessimus a dicto promontorio duodecim men-
sum. et triduum spacio nauigauimus antequam vlla terra nobis appareret
In ea autem maris vastitate quid passi fuerimus quam naufragi pericula. et quod
corpore incommoda sustinuerimus quibusque anxietatibus animi laborauimus.
existimationi eorum relinquo. qui multarum rerum experientia optime noscunt
quod sit incerta querere. et quam si sunt ignorantes inuestigare. et vt vno verbo
vniuersa perstringam scies quod ex diebus sexaginta septem quibus nauigami-
mus continuos Quadraginta quatuor habuimus cum pluuia. tonitruis et co-
nuscationibus ita obscuros. vt neque solem in die neque serenum celum in nocte

vnquam videremus Quo facti est vt tantus in nobis iccessit timor. q̃
 peneciam omnem vite spem abieceramus In hys asit tot tantisq; procel
 lis maris. z celi: placuit altissimo: nobis corā mōstrare p̃tinentem. z no
 uas regiones. ignotiq; mundi Quib⁹ visis: tanto p̃fusi sum⁹ gaudio
 quantū quisque cogitare potest solere bis accidere. qui et v. aris calante
 ratibus z aduersa fortuna salutem p̃secuti sunt Dic autem septima An
 gusti millesimo quingentesimo primo in ipsarum regionū littorib⁹ sube
 mimus anchoras. gratias agentes deo nostro solēni supplicatiōe. atq;
 vnius misse cantu cū celebritate Ibi eam tetram cognouimus non insu
 lam. sed p̃tinentem esse quia z lōgissimis pducit littoribus non ambien
 tibus eam. z infinitis habitatoribus repleta est Nam in ea innum. ras
 gentes. z populos. z om̃iū siluestriū animalīū genera. que in nostris re
 gioribus reperiuntur Inuenimus z multa alia a nobis nūq; visa. de q̃
 bus singulis longum esset referre. Multa nobis de clementia circū sul
 sit. quando illis regionibus applicuimus. nam ligna defecerāt. z aqua
 paucisq; dieb⁹ in mari vitam p̃ferre poteramus Ipsī honor. z gloria z
 gratiarum actio.

Consilium cepimus nauigandi secundū huius p̃tinentis littus
 versus orientem: nūm q̃ illius aspectum relicuri Morq; illud
 tam diu pcurramus: q̃ puenimus ad vnum angulum: vbi litte
 reruram faciebat ad meridiem: z ab eo loco vbi primum terram attigi
 mus: vsq; ad hunc angulū: fuerunt circa trecente leuce. in huius nauiga
 tionis spacio: pluries descendimus in terram et amicablem cū ea gente
 p̃uersati fuimus. vt infra audies Oblitus fueram tibi scribere: q̃ a pro
 montorio Capitis viridis vsq; ad principīū illius p̃tinentis: sunt circa
 Septingente leuce: q̃uis existimet nos nauigasse pl. sc̃q;. Mille octin
 gentas: partim ignorātia locorū z nauclerū. partim tempestatibus z ven
 tis impediētib⁹ nostri rectum iter. z impellētib⁹ ad frequentes ver
 sutas Quod si ad me lochanum non adieissent: cui nota erat. Cos
 mographia. nullus erat nauclerus seu dur nauigationis. qui ad quin
 gentas leucas nosceret vbi essemus Eramus enī vagi z errantes: et in
 strumenta tantūmodo altitudinū corporum celestīū: nobis ad amūssim
 veritatem ostenderunt. z hec fuere Quadrans z Astrolabīū. vti dñes
 cognouere Hinc deinceps memulto sunt honore p̃secuti. Ostendicū
 eis. q̃ sine cognitione marine carte: nauigandi disciplinā magis calebā
 q̃ oēs naucleri totius orbis. Nā hi nullā habent noticiā nisi corū locorū
 que sepe nauigauerūt Ubi asit dictus angulus terre: monstrauit nobis
 versuram littoris ad meridiem: puenimus illud p̃ter nauigare. z iē
 re: quid in illis regionib⁹ esset Nauigauimus asit sc̃m littus circa Ser
 centas leucas: z sepe descendimus in terrā: z colloquebamur: et p̃uersa
 bamur cū earū regionū Colonis. z ab eis fraterne recipiebamur. et sech
 q̃sq; morabamur quīdecim vel viginti dies cōtinuos amicablem. et
 hospitabiliter vt inferius intelliges Nōne istius continentis pars est in
 zorida zona: vltra lineam equinoctialem: versus polum ārticū. nā eius

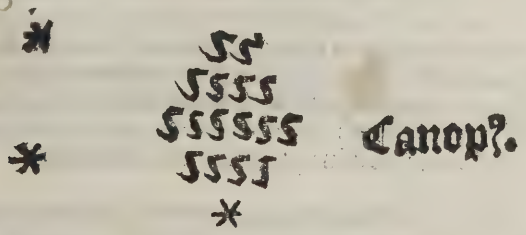
principiū. incipit in octavo gradu ultra ipsam lineā equinoctialem. Secunda
huius littoris: tā diu nauigauimus: q̄ p̄ter gressu capricorni tropico iue
nimus poli antarctici cū illo eorū horizonte altiozem. Quinquaginta gra
dibus. fuimusq; p̄cipius antarctici circuli ad gradus decem et septem
semis. et quid ibi viderim. et cognouerim de natura illarū gentiū. deque ea
rum moribus. et tractabilitate. de fertilitate terre. de salubritate aeris. de
dispositione celi. corporibus. que celestibus: et maxime de stellis fixis octauē
spere nūq; a maioribus nostris visis. aut p̄tractatis deinceps narrabo.

Primū igitur: quo ad gentes. Tantam ē
ulius regionū gentis multitudinem inuenimus. quantam ne
mo dinumerare poterat. vt legitur in Apocalipsi. gentē at̄ deo
mitē atq; tractabilē. Oēs vtriusq; sexus incedunt nudi nullā corporis p̄tē
operiētes. et vti ex ventre matris prodeunt. sic vsq; ad mortem vadunt.
Corpa eū habent magna. quadrata. bene disposita. ac proportionata et
colore declinantia ad rubedinem. Quod eis accidere puto. q̄ nudi incedē
tes tangantur a sole. Habent et comā amplā et nigram. Sunt in incessu
et ludis agiles. et liberali. atque venusta facie. quā si ipsimet sibi destruxit
perforant eū sibi genas. et labia. et nares. et aures. Nūq; credas forami
na illa esse parua. aut q̄ vnum tantum habeant. Vidi enī nō nullos bar
bētes in sola facie. Septem foramina. quorū quodlibet capax erat vnius
pauis. obturant sibi hec foramina cū petris ceruleis. marmoris. cristal
linis. et ex Alabaistro pulcherrimis. et cum ossibus candidissimis. et alijs
rebus artificiose elaboratis secundum eorum vsus. Quod si videres rem
tam insolitam. et monstro similem. hominem scē habentem in genis siue
maxillis solum. et in labijs Septem petras: quarum nōnullę sunt longi
tudinis palma semis. nō sine admiratione esses. Sepe et si considerau
et iudicau: septem tales petras: esse ponderis vnciarum sedecim. p̄ter
quod in singulis auribus vni foramine perforatis: tenēt alias petras
pendentes in anulis: et hic mos solus est viroꝝ. Nam mulieres non
perforant sibi faciem: sed aures tantum. Alius mos est apud eos satis
enormis: et p̄ter omnem humanam crudelitatem. Nam mulieres eorū
cum sint libidinosę faciunt intumescere maritorum inguina in tantam
crassitudinem. vt deformia videantur et turpia. et hoc quodam earum ar
tificio et mordicatione quorundam animalium venenosorum. et huius rei
causa: multi eorum amittunt inguina: que illis ob defectum cure facces
cunt. et restant eunuchi. Nō habent pannos neq; laneos. neq; lineos ne
q; bombycinos. quia nec eis indigent. nec habent bona propria. sed om
nia communia sunt. viuunt simul sine rege. sine imperio. et vnusquisq; si
bi p̄ se dominus est. Tot viroꝝ ducunt. quot volunt. et filius coit cum
matre. et frater cū sorore. et primus cum prima. et obuius cum sibi obuia.
Quotiens volunt matrimonia dirimunt. et in his nullū seruāt ordinem

Præterea nullum habent templum. & nullam tenent legem. neq; sunt idoe
latre Quid ultra dicam. vniunt scdm naturam. et epicuri potius dici
possunt. q̃ stoici. Non sunt inter eos mercatores. neq; comertia rerum.
Populi inter se bella gerit sine arte sine ordine Seniores sine q̃bus am
concionibus iuvenes flerit ad id q̃ volit & ad bella incensit. in quib;
crudeliter se mutuo interficiunt. & quos ex bello captiues ducit. nō eorū
vite: sed sui victus causa: occidendos seruant. nā aī alios: & victores vic
tos comedunt: & inter carnes humanas est eis cōmunio cibis. Quis
autē recertior sis. q̃ iam visum est patrem cōmedisse filios & vxorem. et e
go hoīem noui. quem & allocutus sum. qui plus q̃ ex trecentis humanis
corporib; edisse vulgabatur Et idem steti dieb; viginti septē in vrbe qua
dam. vbi vidi p̃ domos humanā carnem salisam p̃gnationibus suspen
sam. vti apud nos mos est lardū suspendere & carnem suillam. Plus
dico. ipsi ad mirantur cur nos non comedimus inimicos nostros. & eorū
carne nō vtimur in cibis. quā dicūt esse saporosissimas. Eorū arma sunt ar
cus & sagitte. & quando p̃perant ad bella nullam (sui tutandi gratia) cor
poris ptem operiunt. adeo sunt & in hoc bestiis similes. Nos quantū po
tumus conati sumus eis dissuadere. et ab his prauis morib; dimouere
qui & se eos dimissuros nobis promiserunt Mulieres (vt dixi) si nude
incedant & libidinosissime sint. earū tñ corpa habent satis formosa et. mī
da. neque tam turpes sunt. quantū quis forsan existimare possit. q̃ quo
niā carnosæ sunt. minus apparet earū turpitudine. quæ sc̃z pro maiori parte
a bona corporature qualitate opera est Miri nob; visum est: q̃ inter eas
nulla videbant que haberet vbera caduca: & que puricrant veteri forma
& p̃tractura nō nihil distinguebāt a virginib;. & in reliquis corporib; p̃tib;
similia videbant. que p̃pter honestatem p̃sulto prætereo. Quādo se chris
tianis iungere poterant nimia libidine pulse omnem pudicitia p̃tamina
bant. Viuunt annis centū quinquaginta raro egrotant. & si quā aduer
sam valitudinē incurrunt. seipsos cū quibusdā herbarū radicib; sanant
Nec sunt que notabiliora apud illos cognomi. Neri ibi valde tēp̃ etatis. &
bonus. & vt ex relatione illoz cognoscere potui. nisi quā ibi pestis aut egro
ditio aliqua. q̃ a corrupto p̃deat aere. & nisi morte violenta moriantur
longa vita viuunt. credo q̃ ibi semp̃ perstant venti australes. et maxime
quē nos. Eurus vocamus: qui talis est illis. qualis nobis est aquilo
Sūt studiosi piscature. & illud mare piscosum est & omni genere piscum
copiosum. huic sunt piscatores puto. quia cū ibi sint multa aīalium silues
strū genera. et maxime leonum & vrsorū & innumerabilium serpentū. ali
arūq; horridarū atq; deformū bestiārū & etiā cū ibi longe lateq; pateant
silue. & immēse magnitudinis arbores nō audent nudi. atq; sine tegmina
bus & armis tantis se discriminibus exponere.

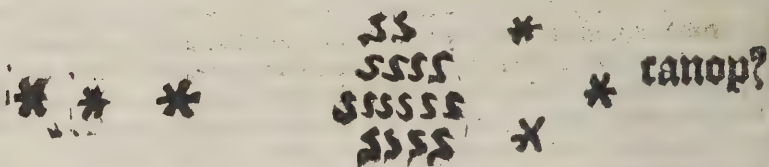
R Egiomm illaz terra valde fertilis est & amena. multisq; collibus
& montib; & infinitis vallib; atq; maximis fluminib; abundas
et salubribus fontib; irrigua & latissimus siluis & densis virque
penetrabilib; om̃iq; feraz genere plenis copiosa Arbores maxime ibi sūt

ne cultos. proueniunt Quaz multe fructus sunt gustui delectabiles.
 2 hñanis corporibus viles. nōnulli vero ptra. 2 nulli fructus ibi his noc
 stis sunt similes Signatur 2 ibi innumerabilia genera herbarū 2 radicū
 ex quib⁹ panē conficiunt 2 optima pulmētaria Habent 2 multa semina
 his nostris diuino 2 isinilla Nulla ibi metallorum genera habētur pze
 ter auricuius regiones ille exuberant. licet nihil ex eo nobiscum attuleri
 mus in hac prima nostra nauigatione. Id nobis notum fecere incolae q
 affirmabant in mediterraneis magnam esse auri copiam. et nihil ab eis
 estimari vel in precio haberi Abundāt margarit. vti alias tibi scripsi Si
 singula que ibi sunt cōm memoraret. 2 de nñerolis aialum generib⁹ eoz q
 multitudine scribere vellem. res esset omnino pplexita 2 imensa Et certe
 credo q plinius noster millesimam ptem nō attigerit generis pñitacozū
 reliquarum auiñ nec non 2 aialum. que in hisdem regionib⁹ sunt cñ tan
 tafaciarum atque colorū diuersitate. qđ pñimate picture artifex. Police
 tus i pñgēdis illis deficeret Oēs arbores ibi sunt adozsuauēs 2 singu
 le ex se gñmi vel oleum vel liquorē aliquē emittunt. Quoz pñietates si
 nobis note essent nō dubito. quin humanis corporibus saluti forēt. qua
 rum situs (vt dixi) est ad meridiem in tanta aeris temperie. qđ ibi neque
 hyemes gelide. neqz estates ferunde vnqz habent. Celsū 2 aera maxima
 pte anni ferena sunt. et crassis vaporibus inania pluuie ibi minutim de
 cidit. 2 tribus vel quatuor horis durāt. atqz ad instar nimbū euanescent
 Celsū speciosissimis figuris 2 flgurū ornatum est. in quo annotant stellas
 circiter viginti tante claritatis. quante aliquando vidimus. Venerem 2
 Jouem Parum 2 motus 2 circunones considerant earumqz peripheri
 as et diametros geometricis methadis dimēsus sui. easqz maioris mag
 nitudinis esse dephendi Vidim eo tres canopos. duos quidem clares
 tercium obscurum. Polus antarcticus non est cñ Urta maiore et minore
 vt hic noster videtur articus. nec iuxta eum conspicitur aliqua clara stel
 la. 2 ex hys que cum eum breuiore circuitu feruntur tres sunt habēt. s
 Arigon. Orbogoni Schema. Quarū dimidia peripherie diametrus.
 gradus habet nouem semis. Cum hys orientib⁹ u leua cōspiciat vn⁹ Ca
 nop⁹ alb⁹ eximie magnitudinis. qz cñ ad mediu celsū puenit hāc habēt
 figuram,

Ob has venit alle die. quarū dimidia peripherie diametrus
 gradus habet duodecim semis. 2 cñ eis pñcipiat alius Canoe
 pus albus hys succedunt alie ex stelle formosissime et clariſſe

meminer omnes alias octauae Sphaere. q̄ in firmamenti sup̄ficie dimidia
habent peripherie diametrum graduum triginta duorum cum hīs per
uolat unus Canopus niger immense magnitudinis conspicuntur i via
lactea. et hinc si guram habent quando sunt in meridionali linea.

Eritas alias stellas pulcherrimas cognoui. quap̄ motus dilige
ter annotaui. et pulcherrime in quodam meo libello graphice de
scripsi in hac mea navigatione. Punc̄ astit in presentiarum tenet
hic Srenissimus Rex. quē mihi restituri spero. in illo hemisperm̄o vidi
res philosophorum rōnib⁹ non p̄sentientes. Iris alba circa mediam no
ctem bis visa est non solum a me. sed etiam ab oībus nautis. Similiter
pluries nouā lunam vidimus: eo die quo soli p̄iungebat singulis nocti
bus in illa celi parte discurrunt innumerā vapores. et ardentes faces.
Dixi paulo ante in illo hemisperm̄o q̄d tamen p̄p̄eloquendo nō ē ad ple
num hemisperm̄i respectu nostri. q̄z tamen accedit ad huiusmodi formā
Sicillud appellari licuit.

i Situr vt dixi ab Olyssippo. vnde di gressi sumus. quod ab linea
equinoctiali distat gradib⁹ triginta nouem semis nauigauimus
vltra lineam equinoctialem p̄ quinquaginta grad⁹. qui simul
functi efficiunt gradus circiter nonaginta. que summa eam quartā p̄tē
obtineat summi circuli secundū veram mensurationē ab antiquis no
bis traditam manifestū est nos nauigasse quartam mundi p̄tem. Et hac
ratione nos Olyssippum habitantes circa lineam equinoctialem gradu
trigesimo nono semis i latitudine septentrionali sumus ad illos qui gra
du quingentesimo habitant vltra eandē lineam in meridionali latitudi
ne angulariter gradus quinque in linea transversali. et vt clarius intelli
gas perpendicularis linea. quā dum rectistamus a puncto celi iminen
te vertici nostro dependet in caput nostrum. illis dependet in latus et in
costas. Quo fit vt nos simus in linea recta. ipsi vero in linea transuersa
et species fiat trianguli orthogoni cuius vicem lineę tenemus cathete. ip
si aut Basis et hypotenusa a nostro ad illoꝝ protenditur verticem vt in
figura patet Et hec de Cosmographia dicta sufficiant.

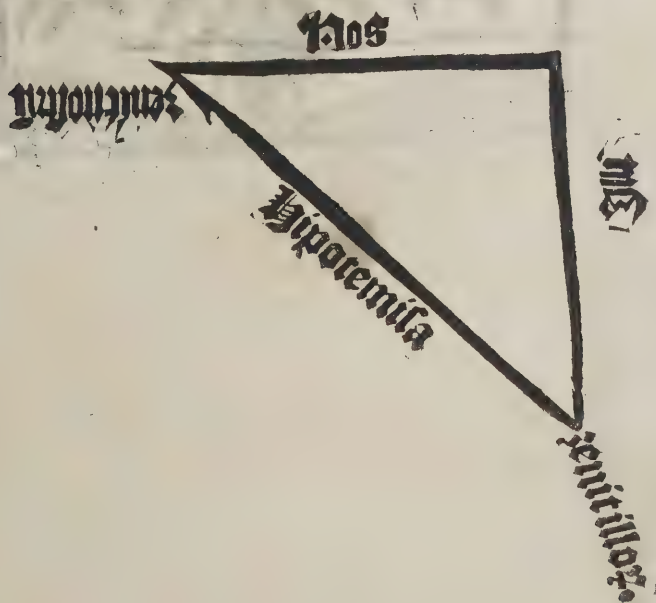
b Et fuerit notabiliora. que viderim in hac mea vltima nauiga
tione quam appello diem terciū Nam aliq̄ duo dies fuerit due
alienauigationes. quas ex mandato Srenissimi hispaniarū
Regis feci versus occidentem. in quibus annotaui miranda ab illo sub
limi omnium creatore deo nostro p̄fectarum notabilia. Diarium feci. vt

si quando mihi ocium dabitur possim oia hec singularia atqz mirabilia colligere. 2 vel Geographie vel Cosinographielibri cōscribere vt mei recordatio apud posteros viuat. 2 omnipotentis dei cognoscatur tazim mensum artificium in parte p̄scis ignotum. nobis asit cognitū. Oro ita qz clementissimū deum qz mihi dies vite prozoget vt cū sua bona gratia atqz anime salute huius mee voluntatis optimam dispositionem p̄ficere possim. Alios duos dies in sanctuarijs meis seruo 2 restituēte mihi hec serenissimo Rege diem terciū patriam 2 quietam repetere conabor. vbi 2 cū penitus ferre. 2 ab amicis opus p̄ficiendū p̄fortari 2 adiuari valeā.

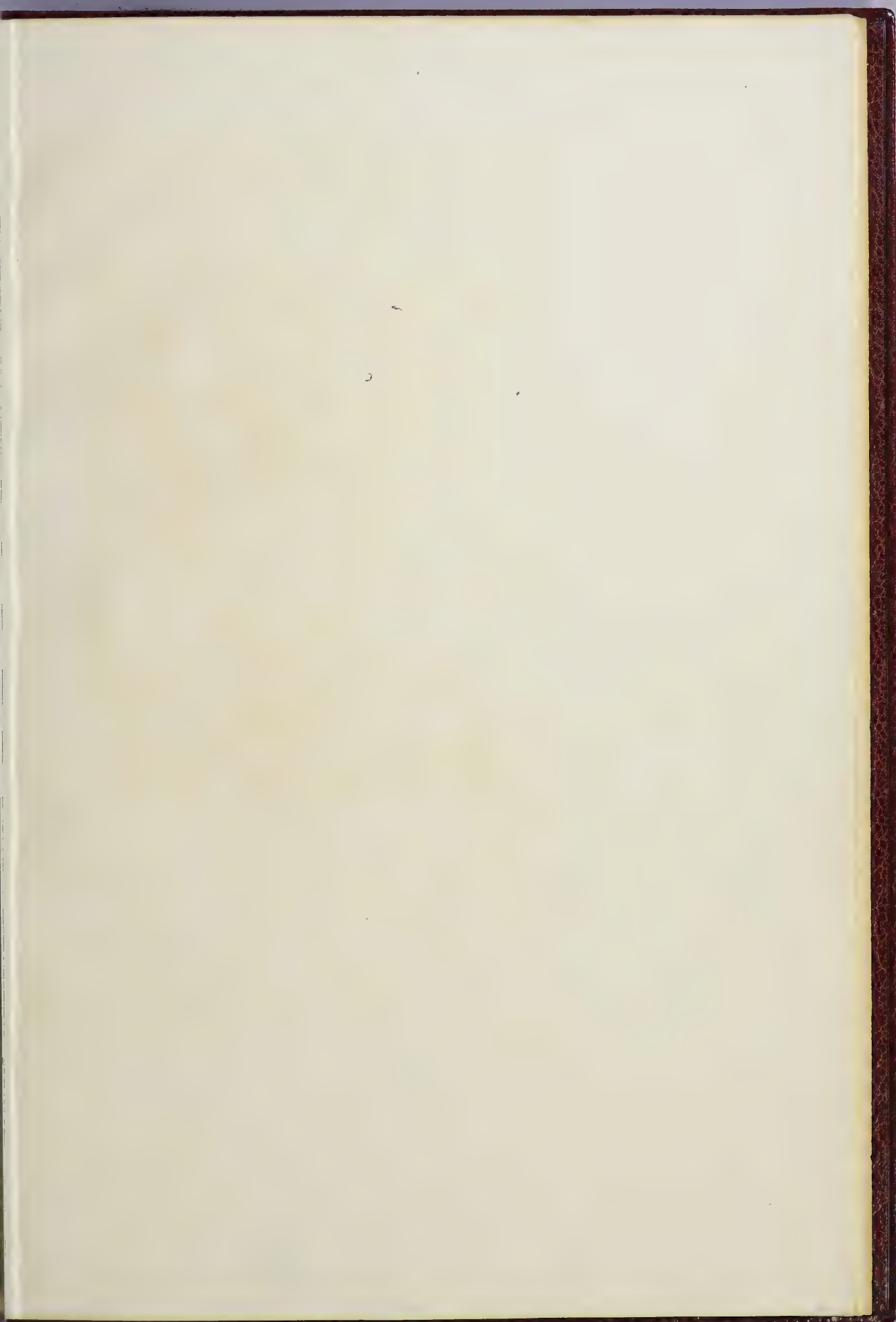
A Leueniam posco Sino vltimam hanc meam nauigationem seu potius vltimū diem tibi non transmissi vt postremis meis litteris tibi pollicitus fuerā. Causam nesciqz necdum ab hoc serenissimo Rege Archetipum habere potui. Necū cogito ad huc efficere quartum diem. 2 hoc pertracto. 2 iam mihi duarū nauium cum suis armamentis promissio facta est. vt ad p̄quirēdas novas regiones vers⁹ meridiem a latere Orientis meacangam p̄uentum. qui Africa dicitur. In quo die multa cogito efficere in dei laudem. 2 huius regni vtilitatem 2 senectutis mee honorem. 2 nihil aliud exspecto nisi huius serenissimi Regis p̄sensum Deus id p̄mittat. quod melius est. Quid fieri intelliges.

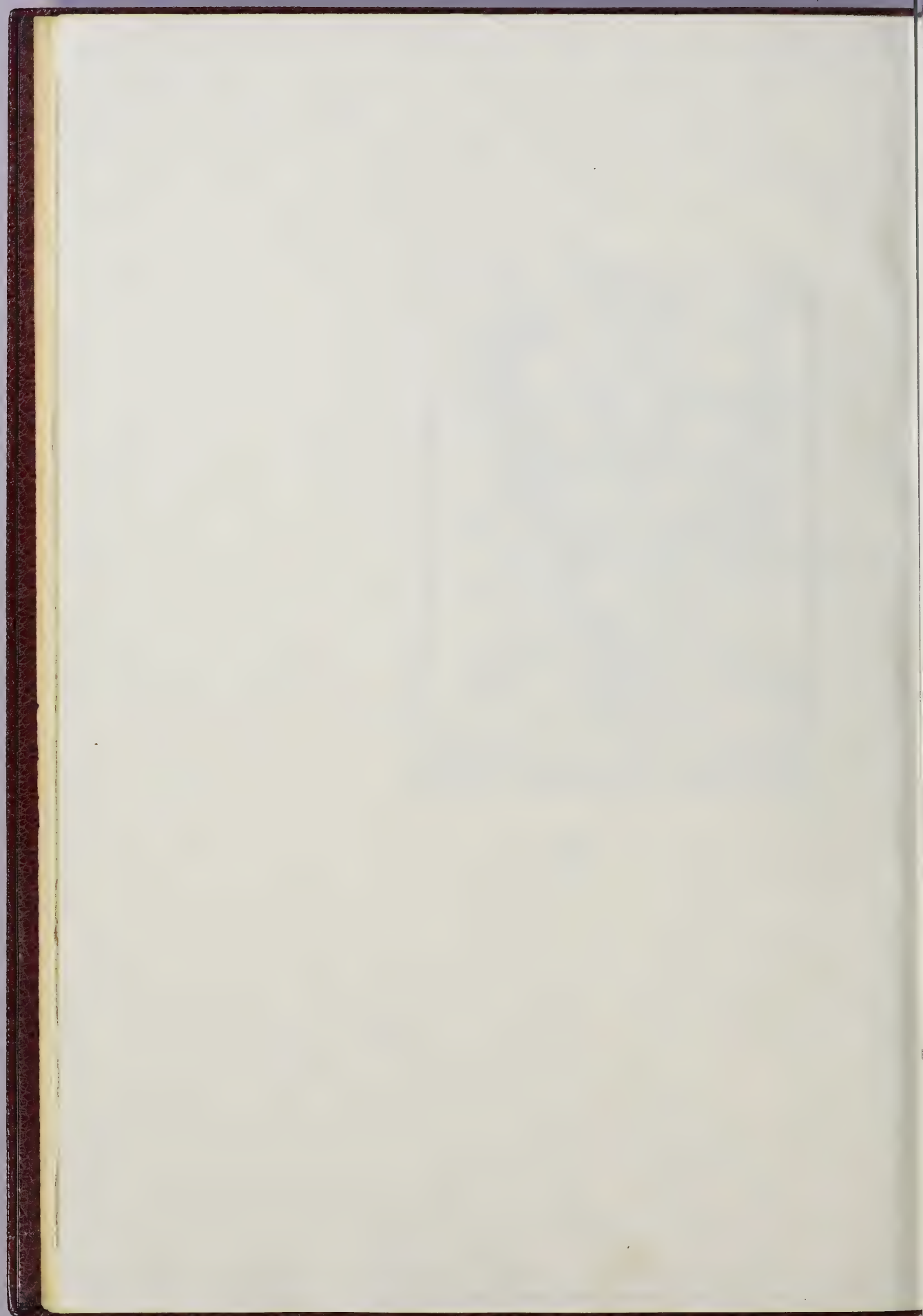
Et Italica in Latinam linguam iocundus interpres hāc epistolam vertit. vt latini omnes intelligant q̄ multa mirāda indices repiantur. 2 eorū p̄primatur audacia. qui Celum 2 maiestatem scrutari 2 plus sapere q̄ liceat sapere volunt. q̄ tanto tpe quo mundus cepit ignota sit vastitas terre. 2 que p̄tineantur in eo.

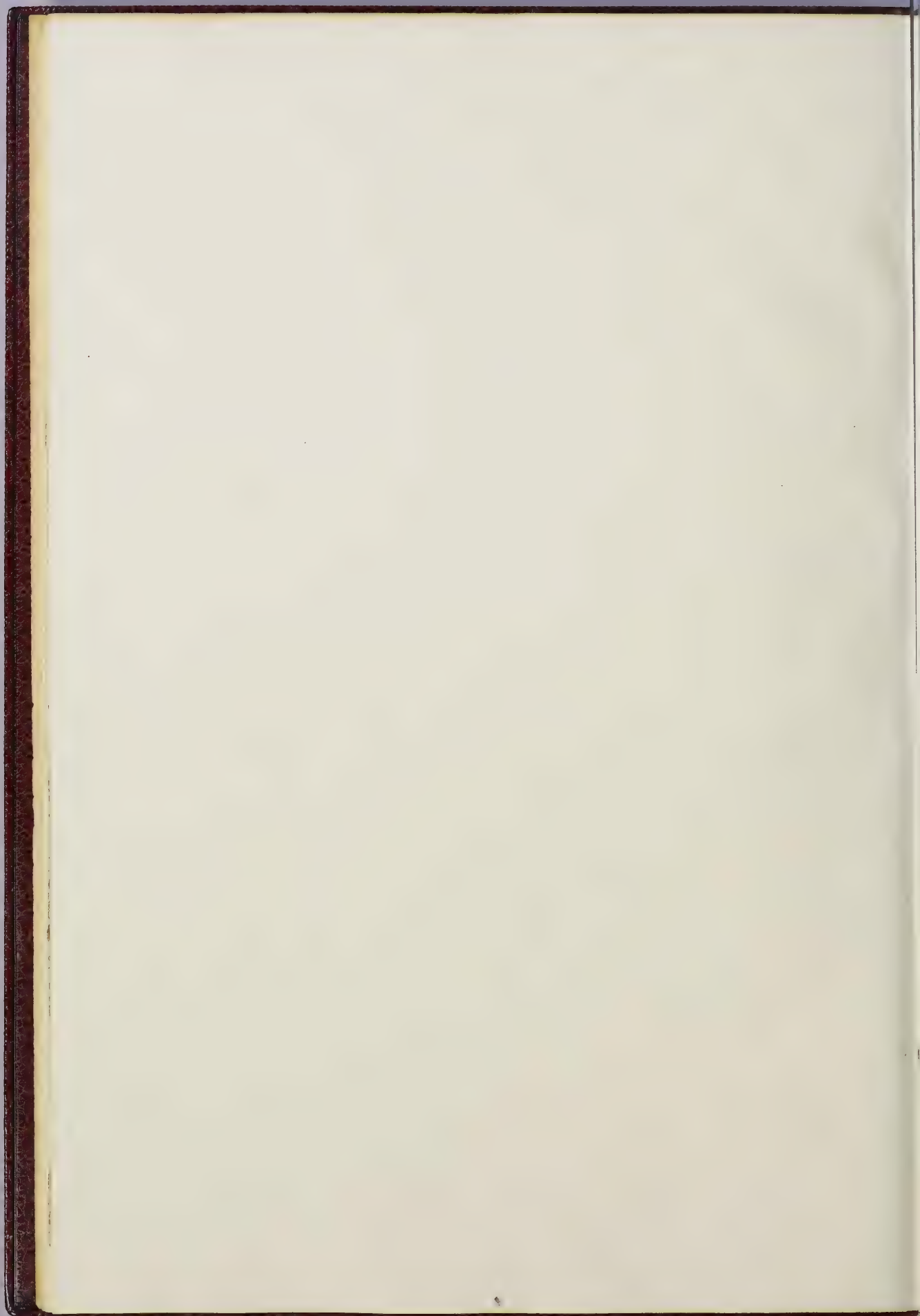
Laus deo.

13252

Stevens

June, 1922

H505
V581mA

